

جنبه های فقهی روشهای کمک باروری از دیدگاه ادیان الهی

دکتر علی تقی پور، PhD اپیدمیولوژی، استادیار گروه آمار زیستی و اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد،
taghipoura@mums.ac.ir ، تلفن: ۰۹۳۷۲۷۲۹۵۷۳

دکتر رباب لطیف نژاد رودسری، PhD بهداشت باروری، استادیار گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد،
latifnejadr@mums.ac.ir ، تلفن: ۰۵۱۱ ۸۵۹۸۰۱۶

مقدمه: در فرهنگ اسلامی فقه و طب رابطه نزدیکی با یکدیگر داشته اند. قرآن خود کتاب شفاست. در جنب فقه النبوی، طبانبی و در کنار فقه الصادقیا، طب الصادق قرار داشت. ذکریای رازی در جوار طب منصور، طب روحانی را نگاشته و ابوعلی سینا در جنب کتاب قانون در طب، کتاب شفا در فلسفه را تدوین نموده است. در جنب الحاوی ذکریای رازی کتاب الکافی کلینی و در کنار من لایحضره الفقیه شیخ صدوق، من لا یحضره الطبیب ذکریای رازی دیده می شود این همه حکایت از قرابت دیرینه فقه و طب دارد.

بحث: تا قبل از قرن نوزدهم پزشکان مسلمان با مبنای دین، عرفان و فلسفه آشنایی کامل داشتند. اما از قرن نوزدهم به بعد با توسعه علم پزشکی و نفوذ فرهنگ غرب در جوامع اسلامی بین علم پزشکی و علوم دینی فاصله ایجاد شد تا آنکه با درخشش خورشید انقلاب اسلامی پزشکان مسلمان توجه بیشتری به این امر نمودند که فتاوی علمای اعلام را در درمان بیماریها جستجو و اعمال نمایند. در کنار پیشرفت هایی که در علم و تکنولوژی در پزشکی در سالیان اخیر ایجاد شده است، روشهای کمک باروری از جمله موفقیت های چشمگیر در درمان ناباروری بوده است که توجه علمای بزرگ ادیان الهی را به خود جلب کرده است. در این راستا رهبران مذهبی ادیان مختلف نظرات متفاوت و بعضا متناقضی ارائه نموده اند. در این راستا پژوهشگران بر آن شدند تا به بررسی جنبه های فقهی این مسئله در کتب فقهی پرداخته و دیدگاه مراجع تشیع و تسنن و همچنین فتاوی رهبران دیگر مذاهب را بر مبنای اصول فقهی بیان شده در کتب فقهی و همچنین با جستجوی منابع علمی مورد غور و بررسی قرار دهند.

نتیجه گیری: نتایج بدست آمده دیدگاههای متفاوت در بین علمای مذاهب مختلف و حتی علمای اهل سنت و شیعه را در چندین زمینه از جمله جواز انجام روشهای کمک باروری خصوصا روش های اهدایی، روش تهیه اسپرم، انتقال تخم لقاح یافته توسط غیر همسر، مسئله بانک اسپرم و اووسایت، تلقیح آزمایشگاهی جنین در رحم دهنده، استفاده از جنین های باقیمانده جهت تحقیق یا اصلاح ژنتیک، احکام مربوط به والد بودن زوجین و احکام مربوط به ارث فرزندان، آشکار ساخت.

کلمات کلیدی: ناباروری، روشهای کمک باروری، ادیان الهی